

ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ย้อมผมชนิดถาวร

1. ข่าวดังกล่าว

หากใช้ยาย้อมผมชนิดถาวรบ่อยๆเป็นระยะเวลายาวนาน อาจทำให้โอกาสเสี่ยงของการเกิดมะเร็งของระบบน้ำเหลือง (Non-Hodgkin lymphoma) และมะเร็งกระเพาะปัสสาวะเพิ่มขึ้น

2. ข้อเท็จจริง

2.1 จากการศึกษาของ Yale University โดยคณะของ Dr. Tongzhang Zheng พบว่าผู้หญิงที่ใช้ย้อมผมชนิดถาวรที่ผลิตก่อนปี พ.ศ.2523 จะเกิดมะเร็งของระบบน้ำเหลืองชนิด Non-Hodgkin lymphoma มากกว่าผู้หญิงที่ไม่เคยย้อมผมหรือผู้ใช้ยาย้อมผมที่ผลิตหลังปี พ.ศ.2523 ถึง 30% เนื่องจากยาย้อมผมที่ผลิตก่อนปี พ.ศ.2523 จะมีสารอันตรายที่ทำให้เกิดมะเร็งในหนู และความเข้มข้นของของสารเหล่านี้สูงมากในยาย้อมผมสีเข้ม หลังจากปี พ.ศ.2523 จึงได้มีการเปลี่ยนสูตรของยาย้อมผม โดยได้นำสารก่อมะเร็งหลายตัวออกจากสูตรยาย้อมผมเหล่านี้ สำหรับสีของยาย้อมผมถาวรก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดมะเร็งดังกล่าว โดยที่การใช้ยาย้อมผมถาวรชนิดสีเข้มจะมีความเสี่ยงกว่าชนิดสีอ่อน ผู้หญิงที่ใช้ยาย้อมผมสีเข้ม เช่น สีแดง สีส้มตาล หรือสีดำ เป็นเวลานานกว่า 25 ปีจะเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งของระบบน้ำเหลืองชนิด Non-Hodgkin lymphoma เป็น 2 เท่า แต่ในผู้หญิงที่ใช้ยาย้อมผมสีอ่อน เช่น สีบลอนด์ (Blond) จะไม่เพิ่มความเสี่ยงนี้ แต่มีข้อโต้แย้งว่าผู้ใช้ยาย้อมผมหลังปี พ.ศ.2523 อาจใช้ยาย้อมผมเป็นระยะเวลาไม่นานพอที่จะสังเกตพบมะเร็ง และ Eugenia Calle จาก American Cancer Society กล่าวว่ายังไม่อาจสรุปได้ว่าการเพิ่มขึ้นของโอกาสเสี่ยงในการเกิดมะเร็งของระบบน้ำเหลืองชนิด Non-Hodgkin lymphoma จะเกี่ยวข้องกับการใช้ยาย้อมผมชนิดถาวร เพราะข้อมูลยังไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงต้องทำการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

2.2 จากการศึกษาของนักวิจัยชื่อ Gago - Dominguez จาก University of Southern California School of Medicine อธิบายว่าเมื่อเราใช้ย้อมผมจะมีสาร Arylamines ปริมาณเล็กน้อย ถูกดูดซึมผ่านผิวหนัง และสารบางอย่างในยาย้อมผมชนิดถาวรอาจทำให้ Arylamines ถูกดูดซึมมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ยาย้อมผมชนิดชั่วคราว (temporary hair colors) และชนิดกึ่งถาวร (semi-permanent dye) ซึ่งก่อนที่ Arylamines จะถูกขับออก ทางปัสสาวะ จะต้องใช้เอ็นไซม์ เปลี่ยน Arylamines ให้อยู่ในรูปแบบที่ไม่อันตรายก่อน โดยที่ พันธุกรรมเป็นตัวกำหนดความเร็วของการกำจัดสารนี้ หากเป็นคนที่มีการกำจัดสารนี้จากร่างกายได้ช้า (slow version) ทำให้การเปลี่ยนสาร Arylamines ให้เป็นสารที่ไม่เป็นอันตรายทำได้ช้าด้วย จึงเพิ่มความเสี่ยงในการเกิดมะเร็งของกระเพาะปัสสาวะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากใช้ยาย้อมผมชนิดถาวรบ่อยๆติดต่อกันเป็นเวลานาน

2.3 จากการศึกษาของ University of Southern California พบว่าผู้หญิงที่ใช้ยาย้อมผมชนิดถาวร อย่างน้อยเป็นเวลาตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งกระเพาะปัสสาวะเป็น 2 เท่าของคนที่ไม่ใช้ สำหรับคนที่ใช้ยาย้อมผมชนิดถาวรเป็นประจำทุกเดือนหรือบ่อยกว่านั้น เป็นเวลาตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งกระเพาะปัสสาวะเป็น 3 เท่า ของคนที่ไม่ใช้ แม้ว่าได้มีการปรับค่าสำหรับรายที่สูบบุหรี่แล้ว ส่วนช่างตัดผมและช่าง

เสริมสวยซึ่งสัมผัสยาซ่อมผมชนิดถาวรก็มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งชนิดนี้ด้วย แต่ไม่พบว่าความเสี่ยงเพิ่มขึ้นเมื่อใช้ยาซ่อมผมชนิดชั่วคราว (temporary hair colors) และชนิดกึ่งถาวร (semi-permanent dye)

จากข้อมูลทั้งหมดสรุปได้ว่า การเกิดมะเร็งของระบบต่อม้าน้ำเหลือง (Non-Hodgkin lymphoma) อาจเกี่ยวข้องกับ การใช้ยาซ่อมผมชนิดถาวร โดยหากเริ่มใช้ก่อนปี พ.ศ.2523 สูตรของยาซ่อมผมเหล่านี้มีสารก่อมะเร็งในสัตว์ทดลอง โดยที่หลังจากปี พ.ศ.2523 มีการเปลี่ยนสูตรยาซ่อมผมโดยเอาสารบางตัวที่เป็นสารก่อมะเร็งออกไป สีของยาย่อมผมก็มีส่วนสำคัญ หากเป็นสีเข้มจะมีความเข้มข้นของสารก่อมะเร็งมากกว่าชนิดสีอ่อน สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างยาซ่อมผมชนิดถาวรที่ผลิตหลังปี พ.ศ.2523 กับการเกิดมะเร็งของระบบต่อม้าน้ำเหลือง ยังไม่สามารถสรุปได้ เพราะระยะเวลาที่ใช้ยาซ่อมผมชนิดถาวรที่ผลิตหลังปี พ.ศ.2523 อาจน้อยไปที่จะสังเกตพบมะเร็งดังกล่าว ซึ่งต้องศึกษาข้อมูลต่อไป สำหรับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งกระเพาะปัสสาวะที่เพิ่มขึ้นของผู้หญิงอาจมีความสัมพันธ์กับการใช้ยาย่อมผมชนิดถาวรเป็นประจำ และใช้ติดต่อกันเป็นเวลานานก็ยิ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งดังกล่าว ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับชนิดของยีนของบุคคลนั้นที่ใช้ในขบวนการกำจัดสาร Arylamines ซึ่งอยู่ในยาซ่อมผม โดยยาซ่อมผมชนิดถาวรจะมีสารบางอย่างที่ทำให้การดูดซึม Arylamines เพิ่มขึ้น หากบุคคลนั้นมียีนที่เป็นชนิดที่กำจัดสารดังกล่าวได้ช้า (slow version) ทำให้การกำจัด Arylamines ทำได้ช้า จะมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งกระเพาะปัสสาวะสูงขึ้นด้วย ดังนั้นผู้บริโภคควรระมัดระวังในการใช้ยาย่อมผมชนิดถาวร โดยใช้ให้ถูกวิธีและไม่ใช้บ่อยๆ หรือใช้ติดต่อกันเป็นระยะเวลายาวนาน นอกจากนี้ ผู้ใช้ยาย่อมผมต้องระมัดระวังแล้ว ช่างตัดผมและช่างเสริมสวยที่ต้องสัมผัสกับยาซ่อมผมชนิดถาวรเป็นประจำก็ต้องระมัดระวังด้วยเช่นกัน สำหรับการใช้ยาย่อมผมชนิดชั่วคราว (temporary hair colors) และ ชนิดกึ่งถาวร (semi-permanent dye) ไม่พบความเกี่ยวข้องกับการเกิดมะเร็งกระเพาะปัสสาวะ

3. ใช้ยาย่อมผมอย่างไรจึงจะปลอดภัย

ควรเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ซ่อมผมชนิดชั่วคราว (temporary hair colors) และ ชนิดกึ่งถาวร (semi-permanent dye) จะปลอดภัยกว่าการใช้ยาซ่อมผมชนิดถาวร สำหรับยาย่อมผมชนิดถาวร ทั้งที่เปลี่ยนสีผมได้ทันทีหรือค่อยๆเปลี่ยนสีผมให้เป็นสีดำก็ตาม เป็นเครื่องสำอางที่สารสำคัญมีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย ดังนั้นจึงจัดเป็นเครื่องสำอางควบคุมพิเศษ การเลือกซื้อต้องสังเกตที่ฉลากภาษาไทย ต้องมีรายละเอียดครบถ้วน ได้แก่ ชื่อ, ประเภทของเครื่องสำอาง, ชื่อส่วนประกอบสำคัญ, ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต, วันเดือนปีที่ผลิต, วิธีใช้ ปริมาณสุทธิ และมีเลขทะเบียนในกรอบเครื่องหมาย อย. ทั้งนี้ควรระวังการเริ่มใช้ให้ช้าที่สุด เช่น ใช้เมื่อผมเริ่มหงอก และไม่ใช้บ่อย และไม่ใช้ติดต่อกันเป็นระยะเวลายาวนาน นอกจากนี้สิ่งสำคัญในการใช้ยาย่อมผมคือข้อระวังในการใช้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ควรทดสอบการแพ้ก่อนใช้ ด้วยการเตรียมผลิตภัณฑ์ในลักษณะที่จะใช้จริง เช่น ผสมครีมข้อม และน้ำยาผสมในขนาดเท่าๆกัน ป้ายลงบนท้องแขนด้านในหรือหลังคิงหู ทิ้งไว้ 24-48 ชั่วโมง หากมีอาการผิดปกติใดๆเกิดขึ้น แสดงว่าไม่ควรใช้ผลิตภัณฑ์นั้น

3.2 เพื่อป้องกันมิให้สารเคมีถูกดูดซึมเข้าสู่ร่างกาย ห้ามใช้เมื่อหนังศีรษะมีรอยถลอก เป็นแผลหรือโรคผิวหนัง รวมทั้งไม่ควรเกาศีรษะอย่างแรงขณะสระผม

3.3 ไม่ปล่อยให้ศีรษะผมอยู่บนศีรษะนานเกินความจำเป็น

3.4 หลังจากใช้ยาข้อมผมแล้วให้สระผมให้สะอาด

3.5 ใต้วงมือเมื่อจะข้อมผม

3.6 ปฏิบัติตามวิธีใช้บนภาชนะบรรจุอย่างเคร่งครัด

3.7 ห้ามผสมยาข้อมผมต่างชนิดเข้าด้วยกัน เพราะอาจเพิ่มอันตรายจากการใช้ได้

3.8 หากใช้แล้วมีความผิดปกติเกิดขึ้นแม้เพียงเล็กน้อย เช่น แสบ ร้อน แดง คันยุบยิบ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใช้ครั้งแรก หรือเคยใช้มาระยะหนึ่งแล้วก็ตาม ต้องหยุดใช้ทันที แล้วล้างออกด้วยน้ำ ถ้าอาการยังไม่ดีขึ้น ควรปรึกษาแพทย์โดยนำฉลาก ซอง กล่องของผลิตภัณฑ์ที่ใช้ไปให้แพทย์ดูด้วย

ทั้งนี้เนื่องจากเครื่องสำอางกลุ่มนี้จะก่อให้เกิดอันตรายต่อดวงตาได้อย่างร้ายแรง ถึงขั้นตาบอดได้ทีเดียวประกอบกับบริเวณที่ใช้ คือ เส้นผมและหนังศีรษะ ซึ่งใกล้ชิดดวงตา จึงต้องระวังอย่างยิ่ง มิให้กระเด็นเข้าตา รวมทั้งห้ามนำไปใช้ข้อมข้อมขนคิ้วหรือขนตาด้วย

กลุ่มควบคุมเครื่องสำอาง

สำนักควบคุมเครื่องสำอาง

วันที่ 3 มีนาคม 2547

เอกสารอ้างอิง

1. อ่านรายละเอียดได้ที่ URL: <http://www.cancer.org>
2. อ่านรายละเอียดได้ที่ URL: <http://vm.cfsan.fda.gov/~dms/cos-818.html>
3. อ่านรายละเอียดได้ที่ URL: <http://usc.edu/hscweekly/detail.php?recordnum=8003>

4. อ่านรายละเอียดได้ที่ URL: <http://www.cancerhelp.org.uk/hep/default.asp?page=4124>
5. อ่านรายละเอียดได้ที่ URL: <http://www.fda.moph.go.th/hotline.asp>